

**PROPOZIM - ORË PËR REALIZIMIN E
PËRMBAJTJEVE NGA FUSHA**

EDUKIMI

MEDIATIK

DHE KULTURA

MEDIATIKE

KLASA IV

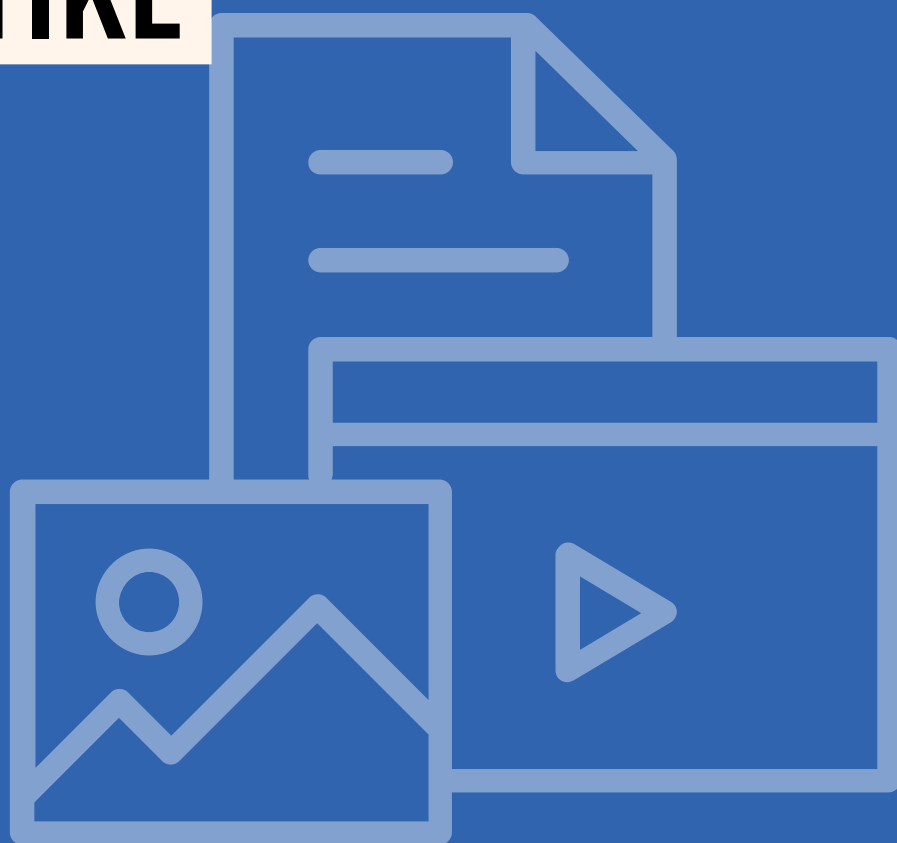
KLASA IV

EDUKIMI

MEDIATIK

DHE KULTURA

MEDIATIKE

EDUKIMI MEDIATIK DHE KULTURA MEDIATIKE NË MËSIMIN KLASOR

- Doracak për mësimdhënësit e klasës IV -

Botues: Instituti Maqedonas i Mediave
Rr. „Jurij Gagarin“, 17/1-1
1000 Shkup, Maqedonia e V.

Byroja për Zhvillimin e Arsimit
Rr. „Rugjer Boshkoviq“, nr. 20
1000 Shkup, Maqedonia e V.

Redaktorë: Mitko Çeshllarov
Ajshe Ajrullai

Autorë: Marina Dimitrieva-Gjorgjievska
Mihajllo Llahtov
Olivera Todoroska
Mitko Çeshllarov
Ajshe Ajrullai

Redaksia profesionale: Mihajllo Llahtov
Vesna Nikodinoska

Lektura: Shpëtim Hiseni

Dizajni dhe përpunimi teknik: Koma Dizajn

Doracaku është përgatitur në kuadër të Projektit të USAID-it për edukim mediatik “Të rinjtë mendojnë”, të cilin e realizojnë IREKS dhe partnerët lokalë: Instituti Maqedonas i Mediave, Instituti i Studimeve të Komunikimit dhe Forumi Arsimit Rinor, në bashkëpunim me Byronë e Zhvillimit të Arsimit dhe Ministrinë e Arsimit dhe Shkencës.

Mbështetje për përgatitjen e doracakut është siguruar nga populli amerikan nëpërmjet Agjencisë së SHBA-së për Zhvillim Ndërkombëtar (USAID). Përbajtja e Doracakut është përgjegjësi e IREKS-it dhe Institutit Maqedonas të Mediave (MIM) dhe nuk i paraqet qëndrimet e USAID-it ose të Qeverisë së Shteteve të Bashkuara të Amerikës.

Hyrje

Sot, në kohën e “realitetit të ri mediatik”, kur të rinjtë çdo ditë janë të ekspozuar nga një numër i madh i informacioneve, përmes platformave dhe teknologjive mediatike tradicionale, dhe sidomos digjitale, është e domosdoshme që përmes arsimit, në shkollë, të pajisen me dije dhe shkathtësi për analizim kritik të përmbajtjeve mediatike.

Është e nevojshme që nxënësit të kenë mundësi të kufizojnë “kryesoren dhe krahasimin” në gjithçka që lexojnë, dëgjojnë dhe shohin, t’i njohin elementët e propagandës ose porosinë e fshehta reklamuese, të njohin gjuhën implicite dhe eksplicite të urrejtjes.

Nëpërmjet mësimit, nxënësit duhet të aftësohen për shfrytëzim efikas të informacioneve dhe përmbajtjeve mediatike dhe platformave, ndërsa nëpërmjet pjesëmarrjes së tyre aktive në mediat e ndryshme sociale, pritet që të veprojnë me përgjegjësi dhe në mënyrë kritike t’i qasen përmbajtjes të cilën e “krijojnë”.

Në këtë drejtim zbatohet arsimimi për edukimin mediatik në programet e reja mësimore me rezultate të caktuara nga mësimi, përmbajtjet, standardet për vlerësim dhe shembuj të aktiviteteve, me arritjen dhe realizimin e të cilëve nxënësit më me përgjegjësi do t’i qasen mediave, do t’i analizojnë porosinë dhe do t’i vlerësojnë informacionet tek të cilat arrijnë, do t’i shfrytëzojnë informacionet që i marrin përmes mediave dhe vet do të krijojnë porosi mediatike në mënyrë të sigurt dhe me përgjegjësi.

Në programet mësimore nga klasa e parë deri në të pestën në arsimin fillor, mësimi i edukimit mediatik është i integruar në një numër të madh të përmbajtjeve dhe aktiviteteve nëpërmjet lëndëve të ndryshme mësimore. Kështu që, në kuadër të programit mësimor të lëndëve Gjuhë Maqedonase, Gjuhë Shqipe, Gjuhë Turke, Gjuhë Serbe dhe Gjuhë Boshnjake, është përgatitur kapitull i posaçëm i titulluar “*Edukimi mediatik dhe kultura mediatike*”.

Për arritjen e suksesshme të rezultateve nga mësimi i përcaktuar në këtë kapitull të programit mësimor, është e nevojshme që të realizohen aktivitete cilësore dhe kreative në orë, përmes së cilave nxënësit me përvojë do të “edukohen” dhe do të mësojnë për mediat dhe rolin e tyre.

Doracaku për mësimdhënës, të cilët realizojnë mësim në lëndët Gjuhë Maqedonase, Gjuhë Shqipe, Gjuhë Turke, Gjuhë Serbe dhe Gjuhë Boshnjake, do t’u ndihmojë mësuesve klasorë gjatë planifikimit dhe realizimit të orëve, në të cilat përpunohen përmbajtjet e edukimit mediatik dhe kulturës mediatike. Doracaku është përgatitur me qëllim që të jetë mbështetje dhe frymëzim në punën e mësimdhënësve për realizimin e mësimit të suksesshëm dhe kreativ.

Çdo shembull për realizimin e aktiviteteve në orë ka të bëjë me një përmbajtje të caktuar, e lidhur me standardet përkatëse për vlerësim nga programi mësimor që duhet të arrihet nëpërmjet aktiviteteve në orë. Gjithashtu, janë renditur edhe pajisjet e nevojshme për realizimin e aktiviteteve gjatë orës.

Shembujt në orë janë zhvilluar përmes aktiviteteve për pjesën hyrëse, kryesore dhe përmbyllëse të orës. Qëllimi i aktiviteteve hyrëse është t'i aktivizojnë dijet paraprake të nxënësve dhe t'i udhëzojnë për përmbajtjen. Në të shumtën e rasteve janë të konceptuara përmes hulumtimeve të shkurtra ose përmes diskutimeve me qëllim që të sqarohen ose të "ndihen" shembujt që do të përpunohen në orë. Në pjesën që ka të bëjë me aktivitetet nga pjesa kryesore e orës, është dhënë përshkrim i detajuar i aktivitetit/aktiviteteve, përmes të cilit/të cilëve nxënësit do të hulumtojnë dhe pastaj me përvojë do të mësojnë, si dhe propozim për mënyrën e organizimit të punës së nxënësve në grupe dhe në çifte. Aktivitetet kryesore për orët në doracak ofrojnë diapazon të gjerë të ideve për mësim dhe për veprim kreativ. Ndërkaq, aktivitetet përmbyllëse janë të drejtuara nga nxjerrja e konkluzioneve nëpërmjet diskutimeve të realizuara. Pjesa e fundit e shembujve për orët është reflektim, për të cilin janë ofruar pyetje për atë se çfarë kanë mësuar nxënësit, rezyme dhe lidhshmëri mes së mësuarës me jetën e tyre të përditshme.

Mësimdhënësit mund t'i shfrytëzojnë shembujt për realizimin e orëve për edukim mediatik nga doracaku si ide për aktivitete, përmes të cilave do të arrihen standardet për vlerësimin me notë gjatë realizimit të përmbajtjeve të lartpërmendura nga programi mësimor në Gjuhën Maqedonase, Gjuhën Shqipe, Gjuhën Turke dhe Gjuhën Boshnjake. Aktivitetet mund të ndërmerren ashtu si janë dhënë, mund të përshtaten ose të ndryshohen, përkatësisht të modifikohen në përputhje me idetë e mësimdhënësit, nevojat dhe interesat e nxënësve dhe përparimin e tyre në procesin e mësimin, pajisjet e disponueshme për punë, kushtet në shkollë etj. Ato paraqesin shembuj për mësim kreativ dhe me përvojë për edukimin mediatik sipas programeve të reja mësimore. Në bazë të këtyre shembujve, mësimdhënësit lehtë mund të zhvillojnë skenarë për realizimin e orëve, varësisht nga ambienti dhe kushtet në të cilat e realizojnë mësimin. Në mënyrë shtesë, mësimi i integruar mundëson që disa nga standardet dhe aktivitetet për arritjen e tyre të lidhen edhe me përmbajtje të ngjashme të përfshira në lëndë të tjera.

Pritet që ky doracak, përveç që do të mbështetet nga mësimdhënësit gjatë planifikimit dhe realizimit të mësimin, në të njëjtën kohë të jetë edhe nxitje për kreativitet më të madh, motivim dhe entuziazëm në punë.

Udhëzim për mësimdhënësin/mësimdhënësen për shfrytëzimin e Doracaktut për Edukim Mediatik për klasën IV

Më shumë informacione për termat e rinj dhe konceptet thelbësore, mësimdhënësi mund të lexojë në *Fjalorin e fushës së edukimit mediatik*, që është pjesë e këtij doracaku. Në këtë mënyrë, mësimdhënësi do të mund t'i aftësojë përmbajtjet sipas moshës së nxënësve dhe më lehtë mund t'ua transmetojë, me qëllim që ata t'i kuptojnë.

KLASA IV

EDUKIMI MEDIATIK DHE KULTURA MEDIATIKE

Sipas programit mësimor në lëndën Gjuhë Shqipe për klasën e katërt, në fushën Edukimi Mediatik dhe Kultura Mediatike mësohen:

Përmbajtjet (dhe termat)

- Informacionet nga mediat e ndryshme
- Realliteti oflajn dhe onlajn (qasja deri te informacionet, përditësimi, bashkëveprimi, lidhshmëria globale)
- Video-lojërat si lloj mediumi (video-lojërat me aksion, aventurë, luajtjen e roleve, strategji, simulim, sport, dhunë dhe agresivitet, varshmëri, izolim, joaktivitet fizik, argëtim dhe relaksim, shpejtësia e reagimit, zgjidhja e problemeve, kreativiteti).
- Ngjarje kulturore

Në fund të vitit shkollor, për këtë fushë nxënësit duhet të arrijnë si vijon:

Rezultate nga mësimi

Nxënësi/nxënësja do të aftësohet:

1. Të kërkojë, dallojë dhe përdorë informacione nga media të ndryshme;
2. Të bëjë dallime midis realitetit oflajn dhe onlajn;
3. T'i shpjegojë përfitimet dhe sfidat e luajtjes video-lojëra;
4. Të kuptojë dhe kumtojë porosinë nga një ngjarje kulturore (e vizituar ose e paralajmëruar).

Nxënësi/nxënësja do të krijojë vetëdije për:

1. Ndikimin negativ nga përdorimi i pakufizuar i mediave onlajn në kohën e lirë.

Lista e termave nga fusha e Edukimit Mediatik¹

Përmbajtje mediatike ⇒ Çdo lloj materiali, që mund të lexohet ose shikohet onlajn, në televizion ose në formë të shkruar. Mund të jetë porosi, program, film, libër, fjalim e të ngjashme, i përket temës që trajton, storjes që rrëfen ose ideve që i shpreh.

Realiteti onlajn ⇒ Realitet i krijuar dhe i zhvilluar me ndihmën e internetit dhe pajisjeve digjitale.

Video-lojëra ⇒ Lojëra që luhen nëpërmjet fotografive elektronike, të prodhuara nga ana e programeve kompjuterike në monitor ose në pajisje të tjera elektronike.

¹ Numri më i madh i termave në këtë Listë të temave janë në harmonizim me Fjalorin e Edukimit Mediatik, të cilin e përgatiti Instituti i Studimeve të Komunikimit (2023), si dhe në "Doracaku për trajnues për Edukimin Mediatik: Mësojmë që të dallojmë" i përgatitur në kuadër të Projektit të USAID-it për edukim mediatik "Të rinjtë mendojnë". Doracaku është i dedikuar për arsimtarët, ndërsa shpjegimet dhe përkufizimi i termave nuk duhen të jenë pjesë e mësimit me nxënësit në mësimin klasor.

**PROPOZIM-ORË PËR REALIZIMIN E
PËRMBAJTJEVE NGA FUSHA E**

EDUKIMIT

MEDIATIK DHE

KULTURËS

MEDIATIKE

NË KLASËN E IV

INFORMACIONE

NGA MEDIA TË

NDRYSHME

(4 orë)

Ora 1

Gjetja e informacioneve nga media të ndryshme

Standardi i vlerësimit

Nxënësi/nxënësjja:

- ↳ gjen informacion nga media të ndryshme për nevojat/interesat e veta.

Burime për orët:

- ↳ tabela/tabela inteligjente ose shembuj në kopje letre;
- ↳ vegla shkollore, fletore.

Pjesa hyrëse e orës

1 Aktiviteti

Ku i marrim informacionet e nevojshme? (realizimi 10 minuta)

Nxënësve u jepet detyra e rishikimit të tabelës së buletinit ose faqes së internetit, ku janë njoftimet aktuale të shkollës. Në klasë, ata diskutojnë për njoftimet që i kanë lexuar.

Mësimdhënësi moderon aktivitetin hyrës me pyetje udhëzuese:

- ↳ Çfarë informacioni publikohet në tabelën e buletinit dhe cilat në faqen e internetit të shkollës?
- ↳ Me cilat tema lidhet informacioni?
- ↳ Ku ka postuar më shumë informacione më përbajtësore ose më të larmishme – në tabelën e buletinit ose në faqen e internetit të shkollës?

Në fund të diskutimit, nxënësit përmbledhin se çfarë informacioni kanë lexuar në tabelën e buletinit dhe në faqen e internetit, për çfarë janë informuar përmes këtyre kanaleve të informimit, dhe cili kanal kishte gjithnjë e më shumë informacion bazë.

Pjesa kryesore e orës

1 Aktiviteti

Si informohemi për fillimin e vitit shkollor (realizimi 10 minuta)

Nxënësit punojnë në çifte. Mësuesi shfaq shembullin e një njoftimi (Shtojca 1) në tabelën inteligjente (nëse nuk ka një tabelë të tillë, mund të bëhen kopje të letrës për çdo çift). Çdo çift ka për detyrë të përgatisë informacionin dhe ta paraqesë atë tek anëtarët e familjes së tyre me qëllim që t'i njohë ata me detajet e ditës së parë të shkollës.

Nxënësit udhëzohen se për cilat pyetje duhet të kërkojnë përgjigje dhe çfarë informacioni duhet të gjejnë dhe të shkruajnë:

- ↳ Çfarë po organizon Shkolla Fillore "J.H. Pestaloci", për fillimin e vitit të ri shkollor?
- ↳ Në çfarë ore është pranimi i nxënësve të klasës së parë?

- Cili është orari për paralelet e ndryshme?
- Ku do të mbahet pranimi i nxënësve të klasës së parë?

2 Aktiviteti

Informacion rreth shfaqjes teatrale (realizimi 15 minuta)

Nxënësit punojnë në grupe. Mësuesi i informon nxënësit se do të shkojnë të shohin një shfaqje në Teatrin e Fëmijëve dhe të Rinjve. Në tabelën inteligjente, ai ndan një shembull të gjetjes së informacionit nga repertori i Teatrit të Fëmijëve dhe të Rinjve - Shkup (Shtojca 2). Nxënësit duhet të gjejnë informacionin rreth kësaj shfaqjeje, ose mund të zgjedhin një pjesë nga repertori i vetë teatrit, të cilën do të dëshironin ta shihnin dhe të gjenin gjithë informacionin e nevojshëm që lidhet me të. Secili grup mbledh informacione dhe ua paraqet shokëve të klasës.

Pjesa përfundimtare e orës

1 Aktiviteti

Diskutim (realizimi 5 minuta)

Nxënësit diskutojnë pyetjet udhëzuese:

- Në çfarë lloj ngjarjesh dëshiron të marrësh pjesë?
- Çfarë informacioni kërkoni shpesh lidhur me ato ngjarje?
- Ku mund ta gjeni këtë informacion, në cilat media?
- Si i ndani informacionet që keni gjetur me dikë tjetër - miqtë tuaj ose shokët?

Pas diskutimit, mësuesi dhe nxënësit konkludojnë së bashku se kur kërkojnë informacion rreth ngjarjeve që u interesojnë, ata zakonisht duhet së pari të kontrollojnë kur dhe ku ndodh ngjarja. Gjithashtu, mësuesi përmbledh se është më e lehtë të mbahet mend informacioni kur transmetohet nëpërmjet një formati vizual, siç është një foto ose video (në internet, në TV), sesa vetëm përmes tekstit. Nxënësit i tregojnë kanalet nëpërmjet të cilave ndajnë informacion - përmes bisedës, telefonit, Viberit ose mënyrave të tjera digjitale të komunikimit.

Reflektim

- Cila ishte gjëja më interesante në orën e sotme?
- Çfarë mësuam?
- Si mund mësimin ta përdorim në jetën tonë të përditshme?

1 Shtojca

Shembull i njoftimit²

NJOFTIM PËR PRANIMIN E NXËNËSVE
TË KLASËS SË PARË NË VITIN SHKOLLOR 2022/2023

Të nderuar nxënës të klasës së parë, të nderuar prindër,

Shkolla fillore komunale "Johan Hajnrih Pestaloci" - Shkup ju njofton se me 1 shtator do të organizojë pritje për nxënësit e klasës së parë, në vitin shkollor 2022/2023, në sallën solemne të shkollës.

Pranimi do të bëhet sipas orarit të mëposhtëm:

- për nxënësit e klasave 1-1 dhe 1-3 në orën 9:30
- për nxënësit e klasave 1-2 dhe 1-4 në orën 11:00.

Kolegjiumi i arsimtarëve të shkollës ju pret me padurim, dhe ju uron një fillim të mbarë në rrugën e re jetësore të mbushur me miqësi, aventura dhe përvetësim të njohurive dhe aftësive të reja jetësore.

Drejtore,
Katerina Atanasova

2 Shtojca

Shfaqja teatrale “Piter Pan”³

- Skena:
për fëmijë
- Kohëzgjatja:
58 minuta
- Premiera:
13.01.2016
(e martë)
- Mosha:
6+

Dramatizimi:
Maja Ençeva

Skenografia:
Diljana Përvanova

Dizajni i kostumit:
Diljana Përvanova

Muzika:
Mihail Shishkov

Koreografia:
Konstantin Karakostov

Luajjnë:

Nenad Mitevski, Natasha Petroviq, Marija Gjorgijoska, Ana Levajkoviq-Boskov, Vineta Damçevska, Dragan Dovlev, Predrag Pavlovski, Martin Jordanoski, Miki Ançeovski, Bojan Kirkovski, Izbela Novotni, Taa Koçovska dhe Katerina Ilievska-Siljanovska. - Ndan informacione nga media të ndryshme

Rezervimet në telefon: 55 3 100 222

E martë (13.01.2016)

Fillimi i shfaqjeve:

17:30, 19:00

E mërkurë (14.01.2016)

Fillimi i shfaqjeve:

17:30, 19:00

E shtunë (17.01.2016)

Fillimi i shfaqjeve:

13:00, 17:00

Ora 2

Ndan informacione nga media të ndryshme

Standardi i vlerësimit

Nxënësi/nxënësja:

- ↳ ndan informacione (sipas kërkesave të dhëna) të shfaqura në media të ndryshme (televizion, internet, revistë etj.).

Burime për orët:

- ↳ tabela;
- ↳ shembuj nga media të ndryshme të përgatitura në kopje letre;
- ↳ vegla shkollore.

Pjesa hyrëse e orës

1 Aktiviteti

Prej ku informohemi? (realizimi 5 minuta)

Nëpërmjet teknikës “stuhi idesh”, nxënësit inkurajohen të thonë se nga ku, nga cilat media marrin më shpesh informacion për tema me interes. Mësuesi më pas i pyet ata se çfarë informacioni mbajnë mend zakonisht, dhe se si i shënojnë ose i ruajnë informacionet që i kanë të rëndësishme për ta.

Pas diskutimit, nxënësit i theksojnë disa nga mediat nga të cilat informohen më shpesh (për shembull: YouTube, Tiktok, Instagram, revista, televizion etj.). Së bashku me mësuesin, ata arrijnë në përfundimin se ata ruajnë informacionet që i kanë të rëndësishme për ta duke i regjistruar, duke bërë fotografi ekrani (skrinshot) ose duke i regjistruar ato në pajisjet digjitale.

Pjesa kryesore e orës

1 Aktiviteti

Ndarja e informacioneve nga media të ndryshme (realizimi 25 minuta)

Nxënësit ndahen në grupe. Secili grup merr një tekst të ndryshëm të shkarkuar nga interneti, ndonjë televizion ose revistë (Shtojcat 1, 2 dhe 3). Poshtë tekstit ka pyetje/kërkesa dhe nxënësit kanë udhëzimin për të kërkuar dhe ndarë informacione specifike në tekst.

Shënim:

Aktiviteti mund të realizohet gjithashtu me rotacion të teksteve të ndryshme nëpër grupe në dy ose tri orë të njëpasnjëshme.

Nxënësit, pasi lexojnë tekstin (Shtojca 1), duhet të prezantojnë informacionet e mëposhtme:

- Cila ngjarje do të mbahet në Shkup?
- Kur do të mbahet ngjarja dhe sa pjesëmarrës do të performojnë?
- Ku dhe kur do të mbahen garat për medalje?
- Sa ditë do të zgjasin garat në xhudo?
- Sa herë deri tani është mbajtur kjo ngjarje në Shkup?
- Sa nga konkurrentët janë xhudistë të Maqedonisë?
- Cili është burimi/origjina e këtij informacioni?

Nxënësit, pasi lexojnë tekstin (Shtojca 2), duhet të prezantojnë informacionet e mëposhtme:

- Kur do të fillojë dhe përfundojë viti shkollor?
- Kush e ka marrë këtë vendim dhe me propozim të kujt?
- Në çfarë periudhe do të jetë pushimi dimëror?
- Përveç pushimeve dimërore dhe verore, çfarë ka të re këtë vit shkollor?
- Në çfarë periudhe do të jetë pushimi pranveror?

Nxënësit, pasi lexojnë tekstin (Shtojca 3), duhet të prezantojnë informacionet e mëposhtme:

- Rezultatet e kujt i tejkaluan dy vajzat në testin e inteligjencës në MENSA?
- Sa vjeçe janë vajzat dhe nga cilat shtete janë ato?
- Çfarë rezultati kanë marrë në testin e inteligjencës dhe sa është më i mirë se rezultati i Ajnshtajnit?
- Në cilën fushë dëshiron të përqendrohet Tara Sharifi kur të rritet?
- Ku jeton Suri Ranxhan?
- Kur mësoi Suri Ranxhan të luajë shah?

Secili grup paraqet informacionet kryesore që ata kanë ndarë nga teksti, domethënë atë që ata e konsiderojnë si më të rëndësishmen e përmbajtjes së lexuar, që ata kanë shqyrtuar.

Pjesa përfundimtare e orës

1 Aktiviteti

Si i njohim informacionet kryesore/të rëndësishme në përmbajtjen e mediave? (realizimi 10 minuta)

Mësuesi hap një diskutim mbi informacionet e rëndësishme, që nxënësit duhet t'i kishin ndarë nga përmbajtja e mediave nëpërmjet pyetjeve udhëzuese:

- Çfarë mendoni se është më e rëndësishme në tekstet që i analizuat (secili grup përgjigjet për tekstin që ka shqyrtuar)?
- Pse mendoni se ato informacione janë të rëndësishme për ju ose mjedisin tuaj (shkolla, qyteti...)?

Mësuesi, bazuar në përgjigjet e nxënësve, përmbledh se kur marrin parasysh përmbajtjet e mediave, ata duhet t'i ndajnë informacionet më të rëndësishme, siç janë: kujt i referohet lajmi, çfarë ka ndodhur, pse ka rëndësi etj.

Reflektim

- Çfarë punuam sot?
- Çfarë mësuam?
- Si mund mësimin ta përdorim në jetën tonë të përditshme?

Shkupi është nikoqir i xhudistëve më të mirë të rinj të Evropës⁴

11.08.2023 19:26

Foto: Federata e Xhudos e Maqedonisë

Federata e Xhudos e Maqedonisë (FXhM) do të jetë nikoqir i Kupës Evropiane të Juniorëve në konkurrencën e meshkujve dhe femrave për herë të parë të mërkurën në Shkup, ku do të marrin pjesë 234 xhudistë nga 29 shtete.

Garat për renditjen dhe medaljet, siç njoftuan organizatorët, do të mbahen fundjavën e ardhshme në Qendrën Sportive "Jane Sandanski", dhe Xhudo Evropiane do të vazhdojë deri të mërkurën me kampin e të rinjve.

"Kjo Kupë Evropiane mbahet për herë të parë në Shkup dhe sinqerisht shpresoj se në gjashtë ditët e ardhshme do të jemi mikpritës të mirë dhe një qendër e xhudos në Evropë", tha sot kryetari i FXhM-së, Vladimir Tërpanoski.

Seleksionuesi i ekipit të xhudos për të rinj, Aleksandar Fuzevski, njoftoi se gjithsej 15 xhudistë nga Maqedonia do të marrin pjesë në Kupën Evropiane, nga të cilët nëntë janë kadetë.

4 MRTV, <https://www.mrt.com.mk/node/95019>

2 Shtojca ↘ Ndarja e informacionit kryesor nga teksti

Nxënësit do të përdorin pushimin pranveror nga 29 prilli deri më 5 maj 2024⁵

25.07.2023

Në vitin shkollor 2023/2024, nxënësit e shkollave fillore dhe të mesme gjithashtu do të kenë pushim pranveror. Në seancën e sotme, Qeveria, me propozim të Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës, vendosi që viti shkollor të fillojë më 1 shtator dhe gjysmëvjetori i parë të përfundojë më 29 dhjetor 2023. Nga 30 dhjetori, nxënësit do të bëjnë në pushim dimëror dhe gjysmëvjetori i dytë fillon më 22 janar.

Në periudhën nga 29 prilli deri më 5 maj 2024, nxënësit do të jenë në pushim pranveror. Viti shkollor zgjat deri më 17 qershor, dhe pushimet verore fillojnë më 18 qershor dhe përfundojnë më 31 gusht 2024.

3 Shtojca ↘ Ndarja e informacionit kryesor nga teksti

Dy vajza, 11-vjeçarja Tara Sharifi dhe 13-vjeçarja Surijanxhi "Suri" Ranxhan, shënuan 162 pikë në testin IQ të MENSA-s. Me dy pikë, ata tejkaluan rezultatet e njerëzve më të zgjuar – si Albert Ajnshtajni, Stiven Hokingu dhe Bill Gejtsi. Rezultati i pabesueshëm tejkalon pragun e gjenit prej 140 pikëve.

Tara Sharifi vjen nga Irani. Babai i saj deklaroi se ishte shumë krenar për vajzën e tij dhe se ai e dinte se ajo kishte një inteligjencë të lartë, sepse ajo gjithmonë u përgjigjej pyetjeve matematikore në kuizet televizive para konkurrentëve. Tara ka qenë gjithmonë e zgjuar dhe në moshën trevjeçare mësoi të luante shah. Vendimi për ta bërë testin ka qenë i përbashkët me prindërit e saj, ndërsa shokët e klasës janë impresionuar nga lajmi. Kur të rritet, ajo dëshiron të vazhdojë në një drejtim që lidhet me matematikën, dhe me rezultatin e testit të inteligjencës me siguri do të gjejë se ku do të orientohet.

Historia është e ngjashme edhe me Suri Ranxhan. Ajo ka lindur në Mumbai, dhe tani jeton në Londër me familjen e saj. Ajo ka luajtur shah që nga moshën katër vjeçare, dhe arrin rezultate jashtëzakonisht të shpejta dhe të sakta në matematikë.

Ora 3

Përdorimi i informacioneve për të krijuar përmbajtje të veta

Standardi i vlerësimit

Nxënësi/nxënësja:

- përdor informacione nga media të ndryshme për të krijuar tekste të veta për një temë të caktuar

Burime për orët:

- veglat shkollore;
- fletore;
- shënime kërkimore për personin tuaj të preferuar.

Pjesa hyrëse e orës

1 Aktiviteti

Teknika "Dritare" (realizimi 10 minuta)

Nxënësve u jepet detyrë të zgjedhin një nga personazhet e tyre të preferuar, për shembull: këngëtar, aktor, atlet, youtuber, shkrimtar ose të ngjashme. Më pas mësuesi u kërkon nxënësve të vizatojnë fytyrën e përzgjedhur. Për këtë aktivitet përdoret teknika "Dritare". Kur përdoret kjo teknikë, vizatohet një "dritare me dy krahe" (një fletë e palosur në dy pjesë), domethënë në njërën anë vizatohet fytyra e karakterit të zgjedhur (si duket në jetën e përditshme), dhe në dritaren tjetër se si duket kur kryen profesionin/sportin ose aktivitetin për të cilin dallohet, dhe pse nxënësi/nxënësja e zgjodhi atë (për shembull, në njërën anë të dritares paraqitet vetëm imazhi i atletit, dhe në anën tjetër kur ai është i veshur me fanellën e klubit për të cilin luan).

Ky aktivitet do t'i ndihmojë ata të vizualizojnë personin që kanë zgjedhur dhe profesionin ose talentin e tyre, që është një hyrje në pjesën kryesore të orës kur ata do të duhet të shkruajnë një tekst të shkurtër për ta.

Pjesa kryesore e orës

1 Aktiviteti

Heroi im (realizimi 20 minuta)

Nxënësit punojnë në grupe dhe secili grup duhet të shkruajë një tekst, për një person i cili do të përzgjidhet bashkërisht nga ato të vizatuara në dritare, në pjesën hyrëse të orës. Mësuesi u siguron atyre udhëzime për të mbledhur informacion onlajn për personat e përzgjedhur specifikë për të përgatitur shënime. Teksti që ata do të shkruajnë për personin e përzgjedhur duhet të përshkruajë disa ngjarje të jetës së personit (jeta e tij në rend kronologjik, ndonjë ngjarje e famshme që lidhet me personin, qytetin, vitin, klubin ose momentet më interesante/mbresëlënëse të jetës së tij). Nxënësit udhëzohen për mënyrën se si të shkruajnë, që vendoset në tabelë para nxënësve, ose përgatitet një fletë pune:

- Një hyrje e shkurtër me dy fjali për gjërat më të rëndësishme që lidhen me personin për të cilin shkruajnë;

- Pjesa kryesore që përshkruan rrugën e suksesit të një personi, dy ose tri ngjarje interesante të jetës, sipas radhës kronologjike;
- Konkluzion – pse e kanë zgjedhur këtë person për prezantimin e tyre.

Në fund, secili grup lexon/prezanton tekstin e përgatitur për personin e përzgjedhur.

Pjesa përfundimtare e orës

1 Aktiviteti

Si i marrim informacionet e rëndësishme? (realizimi 10 minuta)

Nxënësit, duke përdorur pyetje nga mësuesi, shpjegojnë se si e përgatitën tekstin:

- Si i merrni informacionet e nevojshme për personin?
- A keni hasur në informacione të ndryshme dhe të kundërta për të njëjtin person, ose të njëjtën ngjarje, kur keni kërkuar informacione?
- Pse keni zgjedhur të bëni pikërisht atë zgjedhje (të informacionit)?

Diskutimi duhet të çojë në përfundimin se nxënësit duhet të jenë të vetëdijshëm, se për shkrimin e një teksti të caktuar duhen informacione të marra nga burime të ndryshme, të cilat më pas duhet të organizohen sipas një strukture të caktuar..

Reflektim

- Çfarë punuam sot?
- Çfarë ishte më interesante për ju?
- Çfarë mësuam?
- Si mund mësimin ta përdorim në jetën tonë të përditshme?

Ora 4

Përdorimi i informacioneve për të krijuar tekste vetanake

Standardi i vlerësimit

Nxënësi/nxënësjë:

- përdor informacione nga media të ndryshme për të krijuar tekste vetanake për një temë të caktuar.

Burime për orët:

- tabela;
- veglat shkollore;
- fletore;
- fletë pune me tekst.

Pjesa hyrëse e orës

1 Aktiviteti

Diskutim për ndryshimet klimatike (realizimi 10 minuta)

Nxënësit shikojnë fotografitë (Shtojca 1) dhe diskutojnë secilën fotografi. Mësuesi bën pyetje:

- I keni parë këto fotografi edhe më parë?
- Ku i keni parë?
- A ju kujtohet ndonjë informacion, që flet për gjendje të tilla në natyrë?
- Dini ndonjë gjë për fatkeqësitë natyrore?
- A e dini se çfarë janë ndryshimet klimatike?

Nxënësit arrijnë në përfundimin se në media mund të gjeni shumë informacione lidhur me fenomenet natyrore dhe klimën (temperaturat e larta, reshjet, zjarret, tornadot, përmbytjet etj.) që ndodhin si rezultat i ndryshimeve klimatike.

Pjesa kryesore e orës

1 Aktiviteti

Shkruajmë tekste mbi ndryshimet klimatike (realizimi 20 minuta)

Nxënësit ndahen në tri grupe. Secili grup merr një tekst të ndryshëm (Shtojcat 2, 3, 4), që flet për një temë që lidhet me ekologjinë ose ndryshimet klimatike. Nxënësit lexojnë tekstet e marra që duhet të shërbejnë si përgatitje për temën, dhe më pas caktohen të shkruajnë vetë një tekst të shkurtër për të njëjtën temë. Nëse ka pajisje digjitale në klasë (laptop, tablet) dhe internet, mësuesi i inkurajon ata të eksplorojnë temën që kanë marrë dhe të mbledhin më shumë informacione nga disa burime të ndryshme. Nxënësit duhet të shkruajnë një tekst duke ndjekur pyetjet udhëzuese që ua drejton mësuesi.

Nxënësit në secilin grup duhet të udhëhiqen individualisht nga pyetjet e mëposhtme udhëzuese kur shkruajnë tekstin:

Grupi 1/ Tema 1: Dita Botërore e Ujit (Shtojca 2):

- Për cilin burim bazë natyror bëhet fjalë në tekst?
- Çfarë është uji për njeriun dhe natyrën?
- Kush duhet të bashkëpunojë për të ruajtur ujin si një burim thelbësor?
- Çfarë ndikon në përqendrimin e gjendjes së ujit?
- Cila është situata në vendin tonë?
- Ku humbet uji? Në çfarë mund të çojë kjo?

Grupi 2/ Tema 2: Ndikimi i ndryshimeve klimatike ndaj jetës së kafshëve (Shtojca 3):

- Cilat kafshë janë letargjike, d.m.th. bien në gjumë dimri?
- Pse ata e anashkalojnë letargjinë?
- Pse arinjtë zakonisht bien në letargji?
- Në cilat pjesë të globit?
- Pse po ndryshon kjo tani?

Grupi 3 / Tema 3: Kush është Greta Tunberg? (Shtojca 4)

- Kush është Greta Tunberg?
- Për çfarë është e njohur ajo?
- Cili është shqetësimi i saj më i madh?
- Çfarë mendon grupi juaj për ndryshimet klimatike?
- Si mund të kontribuojnë të gjithë në tejkalimin e problemeve të ndryshimeve klimatike?

Shikoni dy posterët (në linqe)⁶ dhe bëni mesazhin tuaj duke thirrur ndërgjegjen e qytetarëve. Pasi secili grup përgatit tekstin, një përfaqësues e prezanton tekstin e përgatitur. Nxënësit pastaj diskutojnë se nga cilat burime përdorën informacionin për të bërë tekstin e tyre dhe i vënë në dukje ato që i kanë përdorur në detyrë. Ata gjithashtu tregojnë se cilat burime mund të përdorin në një situatë tjetër (faqet elektronike, blogjet, posterët, tekstet e shkruara të gazetave, emisionet e dëgjua ose të shikuara etj.).

6 <https://api.klimatskipromeni.mk/data/rest/file/download/1bbb503c30a56b30f0f90b443883ed300fdc29c0e6ab4838d810d11d226ed93f.pdf>
<https://api.klimatskipromeni.mk/data/rest/file/download/fe8afdf2b867ce78d92f6b5a39842c8ff6b31d6b88b5287dfba549d039e219af.pdf>

Pjesa përfundimtare e orës

1 Aktiviteti

Gjejini fjalët dhe termat (realizimi 10 minuta)

Nxënësit punojnë në grupe dhe kërkojnë terma në tabelën e treguar (Shtojca 4). Një përfaqësues nga secili grup duhet të lexojë fjalët/frazat që rezultojnë nga aktivitetet e mëparshme të orës, dhe që nxënësit nga grupi i tij i kanë gjetur.

Reflektim

- Çfarë punuam sot?
- Çfarë ishte më interesante për ju?
- Çfarë mësuam?
- Si mund mësimin ta përdorim në jetën tonë të përditshme?

1 Shtojca

Fotografitë mbi ndryshimet klimatike⁷

2 Shtojca

Dita Botërore e Ujit: Nuk punohet sa duhet për të ruajtur burimin më të çmuar⁸

22 mars 2024

Shkruan: Antonija Popovska

Qasja në ujë të pijshëm është një e drejtë e njeriut. Ekziston një nevojë urgjente për të punuar së bashku për të mbrojtur dhe ruajtur burimin tonë më të çmuar. Bashkëpunimi për ujin hap rrugën për bashkëpunim në të gjitha sfidat e përbashkëta – ne duhet ta përdorim ujin si mjet për të krijuar një botë më të qetë dhe më prosperuese për të gjithë. Kështu thuhet në njoftimin e Institutit të Shëndetit Publik (ISHP), me rastin e 22 Marsit, Ditës Botërore të Ujit.

“Në nivel lokal dhe kombëtar, përdoruesit e ndryshëm të ujit, sidomos ndërmarrjet e ujësjellësit, energjisë, ushqimit dhe industrisë, duhet të bashkëpunojnë nëpërmjet një qasjeje të integruar për menaxhimin e burimeve ujore dhe promovimin e një ekonomie qarkulluese, që plotëson të drejtat e njeriut të njerëzve.

⁷ Burimi: Faqja e internetit Bardh e Zi, <https://www.crnobelo.com/novosti/nauka/68183-klimatskite-promeni-zakana-zachovechkata-civilizacija-koja-mozhe-da-se-unishti-do-2050-ta>

⁸ Burimi: <https://meta.mk/svetski-den-na-vodata-ne-se-raboti-dovolno-za-da-se-zachuva-najskapoceniot-resurs/>

Nga ana tjetër, ndikimet e furnizimit me ujë të lidhur me ndryshimet klimatike po përkeqësohen, ndërsa popullsia globale në rritje po çon në një kërkesë në rritje për burimet përfundimtare.

Meta.mk vitin e kaluar raportoi se, në vend të përdorimit të qytetarëve ose kompanive, sasia më e madhe e ujit të pijshëm në Maqedoni humbet në sistemet e ujit të ndërmarrjeve publike.

Humbjet e ujit të pijshëm përballë ndryshimeve të paparashikueshme klimatike nuk po merren seriozisht, gjë që mund të çojë në probleme serioze të furnizimit në disa komuna në të ardhmen.

3 Shtojca

Për shkak të ndryshimeve klimatike, arinjtë gjithnjë e më shumë nuk bien në gjumë dimëror⁹

3 prill 2024

Foto: Robert Balog nga Pixabay

Për shkak të ndryshimeve të mëdha klimatike dhe rritjes së temperaturave, arinjtë kanë më shumë gjasa të anashkalojnë letargjinë dimërore dhe të mbeten aktivë gjatë vitit, gjë që ndikon në ciklin e tyre të jetës, tha për FoNet Neda Bogdanoviq, një studiuese në Fakultetin e Biologjisë në Universitetin e Beogradit. Ajo shpjegon se arinjtë, si dhe disa sisorë të tjerë më të vegjël, shkojnë në letargji për shkak të rënies së temperaturës së trupit gjatë dimrit, si dhe për shkak të mungesës së ushqimit. "Aty ku periudha e dimrit është shumë e ftohtë, siç është veriu i Evropës, Amerika e Veriut, arinjtë zakonisht bien në letargji, por në Spanjë shpesh vërehet se arinjtë në përgjithësi nuk bien në letargji, sepse dimrat nuk janë aq shumë të fortë", thotë Bogdanoviq. Nga ana tjetër, për shkak të ndryshimeve klimatike, ka më shumë zona, veçanërisht në Evropë, ku arinjtë janë vazhdimisht aktivë ose, që është shumë më e zakonshme, ndërpresin letargjinë, janë aktivë një periudhë dhe më pas kthehen në letargji.

⁹ Burimi: <https://meta.mk/poradi-klimatskite-promeni-mechkite-se-pochesto-go-preskoknuvaat-zimskiot-son/>

Kush është Greta Tunberg?¹⁰

Greta Tunberg është një aktiviste suedeze e mjedisit jetësor, e cila ka fituar njohje dhe popullaritet për përpjekjet e saj për të luftuar ndryshimet klimatike.

Duke filluar nga viti 2018, në moshën 15-vjeçare, ajo filloi të anashkalonte shkollën për të protestuar para Parlamentit suedez, duke kërkuar veprime më të forta për ndryshimet klimatike.

Aktivizmi i saj frymëzoi një lëvizje globale dhe më pas ajo ka folur në forume të ndryshme ndërkombëtare, duke përfshirë Samitin e Kombeve të Bashkuara për Veprimin ndaj Klimës në vitin 2019.

10 Burimi: <https://www.crnobelo.com/zabava/interesno/101779-malala-jusafzai-i-ushte-4-deca-shto-go-promenija-svetot>

5 Shtojca

Gjeni fjalët dhe termat që i keni mësuar në orë

I	B	I	J	K	L	T	I	M
N	L	P	O	S	E	A	N	E
T	O	Q	R	K	S	B	F	D
E	G	N	S	A	B	E	O	I
R	F	T	P	J	K	L	R	A
N	M	E	D	I	A	Ë	M	V
E	L	A	P	T	O	P	A	E
T	M	D	A	E	S	O	C	B
G	A	Z	E	T	Ë	Q	I	I
B	U	R	I	M	K	A	O	J
X	Y	J	K	L	M	O	N	A

Shprehjet ose fjalët që duhet të gjenden në tabelë:

media, laptop, informacion, tekst, internet, burim, media, blog, gazetë, online, tabelë..

REALITETI

ONLAJN DHE

OFLAJN

(ora 1)

Ora 1

Dallimet midis realitetit onlajn dhe oflajn

Standardi i vlerësimit

Nxënësi/nxënësjë:

- I përshkruan dhe sqaron (përmes shembullit) dallimet midis realitetit oflajn dhe onlajn në mënyrën e komunikimit dhe qasjes deri te informacioni;
- I përmend dhe sqaron (përmes shembujve) përparësitë e përmbajtjeve onlajn.

Pjesa hyrëse e orës

1 Aktiviteti

A është më e lehtë të komunikohet onlajn? (realizimi 10 minuta)

Mësimdhënësi shkruan në tabelë fjalinë si vijon:

“Mendoj se është shumë më e lehtë të thuhet disa gjëra onlajn, për arsye se je pas ekranit dhe nuk e shikon bashkëbiseduesin në sy.”

Më pas i pyet nxënësit nëse pajtohen me këtë fjali apo jo, dhe pse konsiderojnë se ky qëndrim është i saktë apo jo. Nxënësit vazhdojnë diskutimin lidhur me pyetjet si vijon:

- A i besoni më shumë një gjëje që do ta dëgjoni/lexoni nga miqtë onlajn apo në realitet?
- A i konsideroni më të afërt miqtë që i keni në realitet apo ata që i njihni vetëm në rrjetet sociale?

Pjesa kryesore e orës

1 Aktiviteti

Dallime midis komunikimit personal dhe atij onlajn (realizimi 20 minuta)

Mësimdhënësi/mësimdhënësjë i nxit nxënësit të diskutojnë për dallimet midis komunikimit onlajn dhe atij në realitet. Ai/ajo e ndan tabelën në dy kolona në të cilat shkruan: jeta reale (realiteti oflajn) dhe realiteti onlajn. Më pas i nxit nxënësit të sqarojnë se si komunikimi onlajn është i ndryshëm nga ai në jetën reale. Nxënësit në fletët e verdha shkruajnë nga tri karakteristika të komunikimit onlajn dhe tri të komunikimit oflajn.

1 Shembull

Jeta reale:

- Në realitet mund të përqafosh dikë nëse është i pikëlluar.
- Në realitet mund ta bësh “çake” me dikë dhe t'i gëzohesh fitores së ekipit tuaj.
- Në realitet është më e sigurt të ndash një sekret me dikë.

Realiteti onlajn:

- Në hapësirën onlajn, mund të dërgosh shpejt dhe pa vizatuar një urim për ditëlindje.
- Në hapësirën onlajn, ndonjëherë mund të të shkruajë dikush tjetër në vend të atij që prezantohet.
- Në hapësirën onlajn, ajo që do t'ia thuash dikujt, mund t'i transmetohet shumë shpejt dikujt tjetër ose më shumë vetave.

Mësimdhënësi lexon karakteristikat e shënuara dhe me ndihmën e nxënësve i rendit në kolonën përkatëse.

Pjesa përfundimtare e orës

1 Aktiviteti

Efektet pozitive dhe negative të komunikimit personal dhe onlajn (realizimi 10 minuta)

Nxënësit punojnë në çifte dhe secili çift duhet të veçojë nga tri efekte pozitive dhe negative të komunikimit personal dhe onlajn. Më pas, secili çift i prezanton mendimet. Përmes diskutimit të përbashkët, konkludojnë se realiteti onlajn ka shumë përparësi, siç është shpejtësia e komunikimit ose qasja e shpejtë dhe e thjeshtë në informacionin për të gjithë, argëtimi, por për dallim nga jeta reale, ka edhe mangësi: nuk ka socializim dhe miqësi si në jetën reale, krijim të profileve dhe miqësive të rreme, bullizëm dhe ofendime onlajn etj. Së bashku ata bëjnë rezume se realiteti onlajn është pjesë e pashmangshme e përditshmërisë sonë, por që nuk mund të zëvendësojë jetën reale dhe kontaktin mes njerëzve.

Reflektim

- Çfarë punuam sot?
- Çfarë ishte më interesante për ju?
- Çfarë mësuam?
- Si mund ta përdorim atë që mësuam në jetën e përditshme?

VIDEO-LOJËRAT

SI LLOJ I

MEDIUMIT

(ORA 1)

Ora 1

Anët pozitive dhe negative të video-lojërave

Standardi i vlerësimit

Nxënësi/nxënësjë:

- ↳ I përmend dhe sqaron (përmes shembujve) anët pozitive të luajtjes me video-lojëra.
- ↳ I përmend dhe sqaron (përmes shembujve) efektet negative të luajtjes me video-lojëra.

Pjesa hyrëse e orës

1 Aktiviteti

Video-lojërat dhe koha e lirë (realizimi 10 minuta)

Nxënësve u jepet detyrë të shkruajnë në fletë tri aktivitete të ndryshme që duan t'i bëjnë në kohën e tyre të lirë. Më pas i prezantojnë dhe tregojnë pse. Mësimdhënësi u thotë të ngrenë dorën ata nxënës që në fletën kanë shkruar aktivitetin luajtje me video-lojëra si pjesë e aktiviteteve të tyre të preferuara. Nxënësit duhet të përmendin video-lojërat e tyre të preferuara dhe të tregojnë se sa kohë kalojnë me këtë aktivitet gjatë ditës.

Pjesa kryesore e orës

1 Aktiviteti

Efektet pozitive dhe negative nga video-lojërat (realizimi 20 minuta)

Nxënësit punojnë individualisht dhe përmes teknikës "Punë për minutë" duhet të shkruajnë shembull për një deri në dy video-lojëra që ata i luajnë. Kur t'i shënojnë lojërat, vijon analizimi i tyre përmes pyetjeve udhëzuese, që i bën mësimdhënësi/mësimdhënësjë:

- ↳ Çfarë lloji i video-lojës është ajo që e përmendët (sport, edukim, aksion, zgjidhje problemesh, zotërim shkathtësish...)?
- ↳ Cilat rregulla ekzistojnë në një video-lojë/si duhet të luani/çfarë duhet të bëni?
- ↳ Pse janë të rëndësishme këto rregulla?
- ↳ A mund të zbatohen rregullat e lojës edhe në botën reale?
- ↳ Cili është qëllimi i lojës – pozitiv apo negativ; a kërkon që të bëni gjëra pozitive apo negative?
- ↳ A do ta luani edhe nëse kërkon që të bëni gjëra negative?
- ↳ Sa kohë kaloni duke luajtur video-lojëra?

Mësimdhënësi hap diskutim për atë se cilat karakteristika të video-lojërave janë të mira/pozitive, e cilat janë negative. Varësisht nga përgjigjet i nxjerrin konkluzionet, me ç'rast në tabelë i shkruajnë karakteristikat pozitive dhe negative të video-lojërave.

Në fund të diskutimit, konkludojnë se video-lojërat mund të kenë anë pozitive dhe negative. Efektet pozitive të luajtjes së video-lojërave mund të përfshijnë: identifikimin me karaktere pozitive, nxënien e gjërave të reja dhe argëtimin, zhvillimin e kreativitetit, shpejtësinë e reflekseve dhe koordinimin, bashkëpunimin me lojtarët e tjerë për të arritur qëllim të përbashkët etj. Efektet negative të një video-loje mund të lidhen me kohën e tepërt të kaluar me këtë aktivitet, mungesën e interesit në përmbushjen e detyrimeve të tjera dhe shoqërimin me shokët në jetën reale, varësinë, video-loja mund të ketë qëllime negative (vrasje, qitje), t'i shqetësojë dhe frikësojë nxënësit etj.

Pjesa përfundimtare e orës

1 Aktiviteti

Diskutim për ndikimin e video-lojërave (realizimi 10 minuta)

Në fund të orës së mësimit, nxënësit duhet të kontrollojnë se sa dhe në çfarë mënyre video-lojërat kanë ndikim mbi ta (Shtojca 1). Bisedojnë për përgjigjet e tyre – nëse dhe sa luajnë, çfarë fitojnë nga loja, nëse luajnë vetëm ose në rrjet etj.

34

Reflektim

- Çfarë punuam sot?
- Çfarë ishte më interesante për ju?
- Çfarë mësuam?
- Si mund ta përdorim atë që mësuam në jetën e përditshme?

Ndikimi i video-lojërave

Lexo deklaratën në kolonën e parë, e më pas zgjidhe përgjigjen nga disa mundësitë e ofruara.

Deklaratë	Përgjigje 1	Përgjigje 2	Përgjigja 3
Luaj video-lojëra...	çdo ditë. (shëno nga sa orë në ditë?)	kur kam kohë (shëno nga sa orë në ditë?)	asnjëherë
Kur luaj, ndihem...	në humor	njësoj si kur nuk luaj	i nevrikosur
Luaj video-lojëra...	vetë	në rrjet	ndonjëherë vetëm, ndonjëherë në rrjet
Kryesisht luaj në...	kompjuter	telefon	plejstejshën
Mësoj gjëra të reja nga lojërat...	Po (me një fjalë, shëno se çfarë ke mësuar të re)	Jo	nuk e di

NGJARJET

KULTURORE

(2 ORË)

Ora 1

Ngjarjet kulturore

Standardi i vlerësimit

Nxënësi/nxënësja:

- sqaron përmbajtjen dhe idenë e ngjarjes kulturore në të cilën ka marrë pjesë;
- shpreh mendimin e vet për ngjarjen kulturore në të cilën ka marrë pjesë dhe jep arsyetim për atë pse mendon ashtu.

Burime për orët:

- pajisjet e nxënësve për punë;
- fletore;
- afishe/fletëpalosje rikujtuese për ngjarjen e vizituar;
- bllok dhe ngjyra.

Pjesa hyrëse e orës

1 Aktiviteti

Ngjarje kulturore në shkollë (realizimi 10 minuta)

Nxënësit duhet të kujtojnë ndonjë ngjarje kulturore në të cilën kanë marrë pjesë kohët e fundit – shfaqje, koncert i paradokohshëm i ansamblit folklorik, promovim libri, panair libri, vizitë në shfaqje teatrore, ekspozitë ose ngjashëm, që është zhvilluar në shkollë ose ka qenë pjesë e aktiviteteve shkollore. Është mirë që për ngjarjen të rikujtohen nëpërmjet afishes/fletëpalosjes, lajmeve, informacionit në ueb-faqe ose tabelës së shpalljes së shkollës, ose, nga ana tjetër, mësimdhënësi mund t'u rikujtojë nëpërmjet pyetjeve udhëzuese (varësisht nga ngjarja në të cilën ka marrë pjesë).

Pjesa kryesore e orës

1 Aktiviteti

Prezantojmë ngjarje kulturore (realizimi 20 minuta)

Nxënësit kanë për detyrë të përgatisin tekst për ngjarjen e ndjekur duke sqaruar përmbajtjen dhe idenë e saj sipas udhëzimeve nga mësimdhënësi:

- Në një fjali, nxënësit duhet të përshkruajnë se për çfarë ngjarje bëhej fjalë dhe për çfarë bëhej fjalë në ngjarje;
- Duhet të tregojnë një informacion kryesor që ka të bëjë me ngjarjen;
- Duhet të veçojnë një gjë/një informacion thelbësor, që u ka bërë më së shumti përshtypje.

Nxënësit i prezantojnë tekstet e shkruara dhe tregojnë një fjali kryesore si rekomandim ose përshtypje nga ngjarja e ndjekur. Secili nxënës tregon nëse i ka pëlqyer ngjarja në të cilën ka marrë pjesë dhe sqaron pse. Mësimdhënësi mund t'i motivojë me pyetje plotësuese: Më pëlqen meqë/nuk më pëlqen meqë...

Pjesa përfundimtare e orës

1 Aktiviteti

Ngjarja e ndjekur e prezantuar përmes vizatimit (realizimi 10 minuta)

Nxënësit duhet të vizatojnë vizatim, përmes të cilit do të paraqesin përshtypjen e tyre për ngjarjen kulturore që e kanë ndjekur. Mund të vizatojnë skenën që u ka lënë më së shumti përshtypje ose personazhin që u ka mbetur më së shumti në kujtesë. Secili nga nxënësit, në fund të orës, e paraqet dhe sqaron vizatimin e vet para bashkënxënësve.

Reflektim

- ↳ Çfarë punuam sot?
- ↳ Çfarë ishte më interesante për ju?
- ↳ Çfarë mësuam?
- ↳ Si mund ta përdorim atë që mësuam në jetën e përditshme?

Ora 2

Krëojmë ftesël afishe për ngjarje

Standardi i vlerësimit

Nxënësi/nxënësja:

- Krijon ftesë/afishe reklamimi për ngjarje kulturore në shkollë ose në bashkësi.

Burime për orët:

- tabela;
- pajisje shkollore;
- hamer;
- letër me ngjyrë;
- ngjyra, fllomasterë, kolazh;
- ilustrime;
- internet;
- laptop.

Pjesa hyrëse e orës

1 Aktiviteti

Plan për krijimin e përmbajtjes mediatike (realizimi 5 minuta)

Nxënësit së bashku me mësimmhënësin zgjedhin të bëjnë afishe për një ngjarje që do të organizohet në kuadër të shkollës (festa e patronazhit, shfaqje, garë sportive, eko-aksion etj.).

Nxënësit diskutojnë për atë se çfarë informacionesh u nevojiten për të bërë afishen. Konkludojnë se para se të fillojnë të krijojnë afishen, duhet të informohen, përkatësisht të hulumtojnë sa më shumë informacione për ngjarjen (çfarë do të ndodhë, kur, ku, kush është organizatori i ngjarjes, pse organizohet ngjarja).

Pjesa kryesore e orës

1 Aktiviteti

Krëojmë afishe (realizimi 25 minuta)

Nxënësit punojnë në grupe. Mësimmhënësi u sqaron se përmbajtja që ata e përpilojnë duhet të paraqitet në hamer, ndërsa për të përgatitur afishen mund të përdoren materiale të ndryshme. Nëse ata kanë mundësi të tillë në klasë (laptop, tablet, kompjuter dhe internet), nxënësit mund t'i përpilojnë përmbajtjet mediatike edhe me ndonjë vegël digjitale, për shembull, Kanva ose Animoto që përdoren për përgatitjen e videove.

Mësimmhënësi i porosit se gjatë përgatitjes së afishes duhet të marrin parasysh elementet si vijon:

- Çfarë duan të promovojnë/çfarë duan të informojnë;
- Kujt do t'i dedikohet afishja;
- Zgjedhja e titullit;
- Cilat informacione duhet të qëndrojnë në afishe (kush, çfarë, kur, ku, pse);
- Ilustrime përkatëse që do të jenë në përputhje me ngjarjen me të cilën ka të bëjë ajo afishe (piktura, fotografi, vizatime etj.);
- Materialet nga të cilat do të bëhet afishja.

Secili grup zgjedh një përfaqësues që do të prezantojë afishen e përpunuar dhe do të sqarojë se cili është qëllimi ose tema, për kë është e dedikuar afishja, pse e kanë zgjedhur atë titull dhe atë porosi për afishen e tyre.

Përmes diskutimit, nxënësit flasin për atë që kanë mësuar gjatë përpunimit dhe theksojnë se çfarë sipas tyre është e rëndësishme të paraqitet përmes tekstit, e çfarë përmes ilustrimit në mënyrë që porosia të jetë e qartë. Në fund të orës, nxënësit propozojnë se ku duhet të vendoset afishja e përpunuar, në mënyrë që të jetë e vërejtur dhe që porosia prej saj të ketë efektin më të madh mbi publikun për të cilin është dedikuar.

Pjesa përfundimtare e orës

1 Aktiviteti

Çfarë efekti ka afishja jonë? (realizimi 10 minuta)

Afishet e krijuara vendosen në panelin e ekspozitës në klasë. Nxënësit bisedojnë për efektet që duhet t'i ketë afishja mbi nxënësit dhe njerëzit e tjerë që do ta shohin. Së bashku me mësimsdhënësin, konkludojnë se afishja duhet kryesisht të informojë njerëzit dhe t'i tërheqë për të marrë pjesë në ndonjë ngjarje, mund t'i edukojë për ndonjë temë të rëndësishme me të cilën ka të bëjë ngjarja, ose madje t'i nxisë ata në aktivitete për veprim të mëtejshëm lidhur me temën e ngjarjes kulturore (si për shembull, të shkruhet informacion për shfaqjen në seksionin e gazetarisë, të përgatiten më shumë ngjarje të ngjashme kulturore, të përpunohen një sërë afishesh në temë etj.)

Reflektim

- Çfarë punuam sot?
- Çfarë ishte më interesante për ju?
- Çfarë mësuar?
- Si mund ta përdorim atë që mësuar në jetën e përditshme?

